

# "Hier spreekt men (verplicht?) Nederlands"

Piet AELBERTS



foto: P.A.

**Bibus in Sledderlo, een sterk taaloffensief in de echte zin van het woord.**

**"Spijtig dat ik 30 jaar geleden niet verplicht werd om Nederlands te spreken". Zo vertelden een Turkse en een Italiaanse vrouw aan de Genks. Met die getuigenis breken beide vrouwen ondubbelzinnig een lans om verplicht te worden om de taal van het land van aankomst te spreken.**

Maar mag ons multiculturele Genk inwoners van een andere origine verplichten om Nederlands te spreken? En zo ja, waarom is dat dan niet gebeurd? Waren de autochtonen misschien te gastvrij en was het daarom dat de loketbedienden (gemeente, ziekenkas, vakbond,...) zelf Italiaans en Turks leerden? Of was dit gewoon een kwestie van klantenbinding, eerder nog dan van gastvrijheid? Het is alleszins zo dat dit een gegeven is dat leeft onder de Genkenaren. Want – laten we eerlijk zijn – het is juist het multiculturele aspect van Genk waar we met z'n allen zo fier op zijn. En terecht. Onze uitdagers werden onomwonden met die trots geconfronteerd. Maar ze kregen ook vaak in de vele gesprekken te horen dat de stad moet keuzes maken en afdwingen, ja ook op het gevoelige vlak van communicatie en dus van taal.

*"Het is juist het multiculturele aspect van Genk waar we met z'n allen zo fier op zijn."*

De stad moet niet alleen luisteren naar de Genkenaren van welke komaf ze ook mogen zijn, de stad moet ook pleitbezorger zijn voor een goed taal- en inburgeringsbeleid, en dat komt neer op strenge regels omtrent het leren en spreken van Nederlands. De stad moet duidelijke informatie verstrekken aan onze kleurrijke gemeenschap. Deze boodschap lijkt simpel, het kroonjuweel van een goed beleid, maar toch....

## Bibus

Het Genkse stadsbestuur heeft al eerder taaloffensieven genomen, zoals Bibus in Sledderlo, een leesbevorderingsprogramma, met verplichte deelname van de ouder als het kind instapt. Geconfronteerd met de kwestie "Nederlands al of niet verplichten?" formuleert een 15-tal Turkse en Marokkaanse vrouwen hun mening in het buurthuis van Sledderlo. Eigenzinnig vlot. Fatima A. is van Marokkaanse komaf. "Verplichten klinkt nogal negatief, dat mag je dus niet doen. Beleidsmensen moeten het Nederlands aanbieden, stimuleren, omdat het van groot belang is voor onzesamenlevingenvoorde Genkenaren van andere origine."

*"Ik voel me gekwetst als mensen denken dat we geen Nederlands willen leren of spreken."*

Meliha Akpinar, Turkse moeder van drie dochters tussen 5 en 13, reageert met evenveel motivatie: "Turks is en blijft onze moedertaal, maar ik ben

wel voorstander om onze mensen te verplichten om Nederlands te leren. Ik voel me gekwetst als mensen denken dat we geen Nederlands willen leren of spreken." De andere vrouwen knikken instemmend. Eentje voegt eraan toe: "Als we in Turkije komen, zijn we migranten. En hier ook, waar zijn we dan thuis? Of moeten we overal buitenlander zijn?"

*"Als we in Turkije komen, zijn we migranten. En hier ook, waar zijn we dan thuis? Of moeten we overal buitenlander zijn?"*

Meliha haakt in: "Door het Nederlands te verplichten kunnen we beter ons plan trekken. Toch ben ik voorstander van Turkse lessen op school, al is het maar 1 uurtje per week. Ik vind dat belangrijk, de rijkdom van onze cultuur, onze taal behouden."

## Wiebel Kriebel

"Ik ben kwaad op mezelf dat ik geen Nederlands kan om mijn kinderen te helpen". Deze veelzeggende quote werd uitgesproken tijdens een stads-gesprek in Wiebel Kriebel, het taal- en bewegingsproject voor ouders en kleuters. Hoe komt het dat deze Genkenaar geen Nederlands kan? Hebben we de migranten opgesloten in getto's waarin ze knusjes en gezellig onder elkaar hun moedertaal bleven spreken en het dus niet nodig was om Nederlands te leren? Of hadden de mensen met officiële ambten en met gezag

**"Turks is en blijft onze moedertaal, maar ik ben wel voorstander om onze mensen te verplichten om Nederlands te leren."**

strenger moeten optreden? De boodschap uit de gesprekken luidt ondubbelzinnig: de Genkenaren die op de stadsgesprekken afkwamen vroegen duidelijke afspraken en grenzen. Iedereen moet de taal van het land van aankomst spreken. Maar de Genkenaren stellen de stadsgenoten van andere origine ook gerust: Nederlands leren en spreken is een winstpunt. We nemen elkaars identiteit daarvoor niet af: je moet de wortels verzorgen, maar bomen moeten ook gesnoeid worden. Wie Nederlands spreekt, geeft zijn eigen toekomst een kans. Vraag is of de overheid hier snel genoeg op inpikt, maatregelen durft te nemen, die misschien onpopulair overkomen, maar in feite onze multiculturele gemeenschap een echte dienst bewijzen: Nederlands is elementair voor de dialoog. ■

► Dienst Integratie Stad Genk [www.genk.be](http://www.genk.be)

## Over de taal van het volk in de taal van het volk

vertaling:

*La lingua del popolo nel linguaggio della gente*  
(want ook Italiaans is de taal van het volk...)

Waar het hart van vol is, loopt de mond van over, zo gaat het bekende spreekwoord. In Genk klopt dat letterlijk en figuurlijk: moedertaal, voertaal, thuistaal, de Nederlandse taal, dialect, cités... Genkenaren dragen hun ta(a)l(en) in het hart en zijn tegelijk bezorgd: "Verstaan we ons nog wel?" 't Wordt tijd dat het eens gezegd wordt!

"In de Genkse familie kunnen we elkaar niet meer verstaan." (reactie op de vraag: 'Wat maakt je bedroefd?')

"Het Nederlands moet gesprekstal nummer één zijn. Straks zijn we vreemden in onze eigen stad."

"Blij andere talen te horen! Dat geeft me een vakantiegevoel."

"Ik ben blij dat we een nieuw dialect creëren in Genk." (over de zogenaamde 'citétaal')

"Ik vraag en verwacht dat waar meerdere culturen samen zijn, Nederlands de voertaal is."

"Het Genker dialect moet behouden blijven." (Een Genkse senior)

"Belgen verstaan elkaar ook niet altijd door het spreken van dialect." (Een leerling van een Genkse lagere school)

"Veel Turken spreken Nederturks." (Genkenaar van Turkse origine)

"Ik word boos als er toch nog verder in de eigen taal wordt gesproken op het moment dat er een Nederlandstalige bij komt staan."

"Kinderen spreken op school veel te weinig Nederlands. En de scholen houden hier niet genoeg toezicht op."

"Het maakt me droevig dat kinderen hun eigen ouders moeten tolken over hun schoolresultaten en gedrag."

"Taal is een excuus om ons na te wijzen! Veel Italianen weigeren Nederlands te spreken en dat mag wél. Daarvan wordt niets gezegd!" (Een Genkse van Marokkaanse afkomst)

"Overdreven 'Genks' taaltje. Totaal geen algemeen Nederlands." (Een Genkse jongere over het taalgebruik van jongeren)

"Als thuis Turkse kindjes komen spelen, stimuleer ik hen om Nederlands te leren." (Een Genkse mama)

► Zit jij ook niet verlegen om een straffe uitspraak over taal? [Info@degenks.be](mailto:Info@degenks.be)